

מסורת הש"ס

(א) כתובות כו., (ב) נבמדר המשנה מותרים לומר לו., (ג) [לקמן עב.], (ד) נבסריות ג.], (ה) [שבת נד.], (ו) [עי' רש"י כתובות כו. ד"ה כרכוס ועיקר], (ז) רש"י מ"ג, (ח) [וע"ע תוס' יבמות לו. ד"ה הלכתא].

הנהגות הב"ח

(א) בשמנה אומנין ישראל כ"ל ומינת של נמחק: (ג) גב' רב אשי אמר (לעול אמת לך) תא"מ וי"צ בתוס' לא גרס ליה וכן משמע בפרש"י שלפנינו: (א) (רש"י ד"ה כרכוס מצויר מורגמנין כרכומין ד"ה כל וכו' והא הכא: (ז) ד"ה לא והפס וכו' ומנהממיהן העישרו למלך ישראל זה וכו' ואע"ג דקא יהיב ליה הא עובד כוכבים אין נסך והאי שרפל פרע ליה דמיה: (ה) ד"ה עול וכו' עול תחתי משמע כ"ל ומינת היו נמחק: (ו) ד"ה אכל וכו' מן העוול דכיון דאפשר לטלוני צוזי אי בעי למינח ליה: (ז) ד"ה המוכר וכו' בעובד כוכבים קונה הלכן כשמודד וחינו משיכה וכו' ורואה ליה: (ח) ד"ה מדה וכו' לא סמכא דעמיה שיכול להעלות דמיו הרבה הלכן כי נגע וכו' מעות לישראל ואי"ה כל זמן שלא פסק לא סמכא דעתיה דעובד כוכבים ובגמרא מפרש לה: (ט) ד"ה משיכה כו' ישראל מבין משך: (י) תוס' ד"ה הא לא וכו' ומ"ה שרי רב כי האי וכו' דמשמע דה"ק: (י) בא"ד כפוער חובר מיין נסך: (ז) ד"ה פרדשני וכו' חטים כו' כך פי' בקועטס: (ח) ד"ה רב אשי וכו' ופוגמא דרבי יוחנן ורשב"ל היא פי' הויכ: (ז) בא"ד קא"ל רשב"ל פי' שרי דבבורות משמיה דר' אשע"א: (ח) בא"ד להפטר מן הבוררה הס"ד:

מוסף רש"י

כרקום. מזור מתרגמינן כרכוסא (כתובות כו.). פסולות. אסורות לנעליהן, דלשת כהן אסורה בראש

כרקום. (א) מתרגמינן מזור [דברים כ'^ו] כרקומין: **כל כהנים הנמלאות בתוכה פסולות לנעליהן** דלשת כהן אסורה אף בזונס אכל אשת ישראל לא. הא הכא דשעת מלחמה היא וקמני אסורות דיש פנאי לנעול: **לנסך אין פנאי.** ד"ה הניסוך לא תקיף להו וטרודין במלחמה: **לנעול יש פנאי.** דתקיף להו י"רייהו:

במתני' מוסר לומר לו סן לנו אם דמיה. דהא לא קנו לה והוא אינו חייב להן אלא מעות ותיניא לעיל (דף סד.) ישראל שנושה בעובד כוכבים מנה מוכר עבדות כוכבים והציא לו יין נסך והציא לו מותר: **גב' לא והפס עלי מנס המלך.** ארנוגא שהיו נותנין מתבואותיהן ומנהממיהן (ו) עישרו ישראל זה שחייב לתת למלך יין מותר לומר לעובד כוכבים הפס עלי אע"ג דקא יהיב האי עובד כוכבים יין נסך והאי ישראל הוא פרעיה דמיה כיון דהוה מצי לסלוקי לשליחא דמלכא צוזי כי יהיב ליה עובד כוכבים יין נסך לאו שלוהיה דישראל הוא: **עול תחתי לעוול.**

היכנס במקומי להפסי את השוטר כמו זה יעוור בעמי (שמואל א טו.). ל"א לשון אורז שמומנה על אולרות יין ושמן של מלך לגבות ולאזור: **עול תחתי קאמר.** כיון דל"ל עול תחתי (א) הו משמע הו במקומי וכל מאי דיהיב ליה עובד כוכבים הו כאלו יהביה ישראל דהא במקומו הוא: **הא.** דרב יהודה לא דמיא אלא לסיפא: **אכל אומר לו מלטני מן העוול.** (ו) דאפשר לסלוקיה צוזי הלכן למינח ליה חמרא לאו שלוהיה הוא: **במתני' המוכר יינו לעובד כוכבים פסק.** עמו מעות עד שלא מדד דמיו מותרין. מפרש בגמרא טעמא איכא דמוקי לה משום משיכה בעובד כוכבים (ו) קנה הלכן כשמודד

היינו משיכה וקנייה עובד כוכבים מיד דהוה ליה לישראל צוזי גבי דעובד כוכבים בהלואה ויין נסך לא הו עד דנגע ביה: **מדד עד שלא פסק דמיו אסורין.** דעובד כוכבים לא קנייה במשיכה דכיון דלא פסק דמיו לא סמכא דעתיה (א) הלכן כי נגע ביה הו יין נסך דישראל. ואיכא דמוקי לה כשהקדים לו עובד כוכבים מעות לישראל ובגמרא מפרש לה: **גב' משיכה בעובד כוכבים קונה.** אע"ג דלא יהיב עובד כוכבים דמי לישראל (א) משך מיניה קנייה וכן ישראל מעובד כוכבים: **פרדשני.** דורון: **ולא הדרי צה.** השולחין אלמא במשיכה קניניהו המקבלין. ל"א מתשבות הגאונים פרדשני מי שיש לו כור חטיין למכור פוסק דמים ללווק והולך לבייתו ומשגר לו קב חטיין לראות כמה הן יפות ואם מעכב הלווקה אותו קב אללו מתקיים המקנה כמי אינו חפץ בהן מחזירו: **רב אשי אמר אינה קונה.** אלא במתן מעות קנו: **דרמוס רוחא.** גסות: **סנויפא.** מוכרי יין:

מדמשכה

יוחנן לגבי רשב"ל ופלוגמא (ב) היא דר' יוחנן פרק הוזהב (ב"מ מז.) ר' יוחנן סבר מעות קונות דבר תורה וא"כ לדידיה דרשין לעמיתך בכסף ולעובד כוכבים במשיכה ורשב"ל סבר משיכה מפורשת מן התורה בישראל וא"כ דרשין לעמיתך במשיכה ולעובד כוכבים בכסף והכי מוכח בצבורות והלכן משיכה בעובד כוכבים קונה כר' יוחנן ואע"ג דרבא קאמר התם פ' הוזהב קרא ומתניתין מסייע לרשב"ל לא משום דס"ל לרבא כרשב"ל אכל מ"מ לא קשיא לר' יוחנן דרבי יוחנן דחי להו שפיר כדפי' התם ותדע דהכי הוה כדפי' דלא משום דרבא סבר כרשב"ל קאמר הכי שהרי רבא גופיה פסיק פרק החולץ (יבמות לו. וסס) כרשב"ל לגבי ר' יוחנן בתלת וחשיב להו התם אכל בעלמא בכל המקומות הלכה כר' יוחנן ואם היה סובר רבא כרשב"ל בההיא דמשיכה מפורשת מן התורה א"כ ה"ל למיחשביה התם וליכא למימר דלא חש למיחשביה משום דמתניתין מסייע ליה לרשב"ל דהא בזהי תלת דקחשיב התם איכא דתניא כוותיה דרשב"ל ואפ"ה קחשיב לה התם אלא ודאי סבר כר' יוחנן בההיא דמעות קונות בישראל א"כ לעובד כוכבים במשיכה כדפי' א"כ המקנה בהמה לעובד כוכבים כדי לפוטרה מן הצבורה לריך שימשכנה העובד כוכבים ובכך סגי בלא כסף מהיו רש"י פי' דמשיכה אינה קונה בעובד כוכבים אלא כסף דאין הלכה כר' יוחנן אלא כרשב"ל משום דרבא ס"ל כוותיה פ' הוזהב מדקאמר קרא ומתניתין מסייע ליה לרשב"ל וכי תימא א"כ אמאי לא חשיב לה בהחולץ בזהי הנהו תלת ז"ל משום דההיא דהוה משיכה קונה קא"ל רשב"ל פ' שני (ג) בשמיה דר' אשע"א ובפ' החולץ אינו זוכר אלא הנהו דקאמר רשב"ל משמיה דנפשיה דה"ג לא קא חשיב מילתא דישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף דפ' השוחט (חולין דף כט.) משום דמשמיה דלוי סבא אמרה רבי שמעון בן לקיש (ח והרואה לחוש לדברי רש"י ור"ת המקנה בהמה לעובד כוכבים לפוטרה מן הצבורה לריך שיתן העובד כוכבים כסף וגם משיכת העובד כוכבים בסימטא או לרשותו של עובד כוכבים שהוא שלו ואם אין לו רשות לעובד כוכבים מקנה לו הישראל חדר צביתו והעובד כוכבים יעול ויפתח דבהכי קני ליה לרשות כדאמר בגיטין פ' הזורק (דף לו.) ותיחוד ותפתח ואח"כ ימשוך העובד כוכבים בהמה לאותו חדר ובצבורות פ"ק (דף ג.) פליגי אמוראי מה לריך שיקנה העובד כוכבים מן הבהמה איכא מ"ד שריך שיקנה דבר שעושה אותה וריאה אחרת טרפה כגון הריאה והראש מן הבהמה או מן העובד כשהיא מעוברת אמנם א"ז שיתן העובד כוכבים מעות שזה הראש והריאה אלא סגי שיקנס בפרוטה ואע"פ ששור יותר כפלים אפ"ה אין לחוש משום ביטול מקח שאנן סהדי שהישראל גמר ואקני לעובד כוכבים כדי להפטר מן (ב) הבהמה: **שקרי"ן** זווי מינייהו והדר ביי"ו אהו בו' ואי ס"ד משיכה בעובד כוכבים קונה מדמשכה עובד כוכבים קנייה בו' **לא צריכא דביי"ו ורמי' למנא** דעובד כוכבים. פירוש אכל לעולם משיכה בעובד כוכבים קונה כדפי' והקשה ר"ת כיון דמשיכה בעובד כוכבים קונה אס כן מעות אינם קונות ואם כן מה היה מועיל המעות שהיו נותנים ממחלה מ"מ הו יין נסך בדרשותו של ישראל מיד שנגע בו ועדיין אינו של עובד כוכבים עד שימשכנו כיון דמשיכה קונה ולא מעות ומיד שנגע בו העובד כוכבים נעשה יין נסך בדרשות ישראל

השובר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה

עא.

ורמינהי עיר שבבשורה ברקום. וא"ת דלמא ההיא מיירי לאחר גמר המלחמה דלז יש להס פנאי וי"ל דמשמע בכל עיני אפי' קודם גמר המלחמה: **הא לא דמיא אלא לסיפא אבל** אומר מלטיני מן העוצר. פי' רש"י משום רבינו יחיאל דכי א"ל הכי

מותר משום דמצי לסלוקי צוזי מן העוור וא"כ כי נמי יהיב העובד כוכבים יין לעוור לאו שליחות דישראל קא עביד ומשו"ה שרי (י) כי האי גווגא אכל כי א"ל עול תחתי משמע הלשון היה תחתי במקומי וכל מה דיהיב כאילו יהיב ישראל דמי דהא במקומו הוא כפ"ה ול"ג דל"כ פשיטא דמלטני מן העוור דשרי כיון דמייירי דיכול לסלקו לכן ג"ל שהישראל חייב למלך יין (י) (נסך) מ"מ שרי כי א"ל מלטני מן העוור משום דמשמע ה"ק ליה סלק אותו צמה שסוכל אכל אינו מנווה לו לפרוע יין נסך ולכן שרי אפי' לא מצי לסלוקי צוזי אלא ביין נסך ואפילו הקדים לו דינר ואמר לעיל (דף קג.) דלסיר גבי פועלים הכל שרי דהתם היינו טעמא משום דהוא מקדים לו הדינר בשביל שיתן מיין נסך לפועלים אכל הכל קא"ל שסלקנו במעות אס יכול הלכן לא תחשי כפוער (ב) יין מיין נסך אכל כי א"ל עול תחתי הו כמו שא"ל פרע למלך תחתי כמו שאני חייב לו יין וגמלא פורע חובו מיין נסך ואפילו לא הקדים דינר אסור מטעם דפירשתי: **אמר אמימר משיכה בעובד כוכבים קונה תדע** דהני פרסאי משדרי פירדשני להרדי ולא הדרי בהו רב אשי אמר (א) לעולם אימא לך משיכה בעובד כוכבים אינה קונה והאי דלא הדרי בהו (ב) דרבות רוחא הוא דנקיטא להו אמר רב אשי מגא אמינא לה מודאמר להו רב להנהו סבויתא כי בייליתו חמרא לעובדי כוכבים שקלו זווי מינייהו והדר כיייל להו ואי לא נקיבו בהדייהו זווי אוזיפונהו והדר שקילו מינייהו כי היכי דתיהיו הולואה גבייהו דאי לא עבדיתו הכי כי קא הו יין נסך ברשותייכו קא הו וכו' שקילתו דמי יין נסך קא שקילתו ואי ס"ד משיכה בעובד כוכבים קונה מדמשכה

ומה שמציא רביה מפרדשני דפרסאי אין זה כ"א אמתלא בעלמא שמנהג אבותיהם מן הפרסיים שאינם חוזרים אחר המשיכה ש"מ שכן הדין: **פרדשני** דורונות וא' הדרי בהו. אלמא קנינהו במשיכה ל"א מתשבות הגאונים מי שיש לו כור חטים כו' (ב) פי' בקונט' זה עיקר דלישגא קמא קני במתנה הוא והוא בא לומר דמשיכה קונה במקח וממכר ואורי' דאפי' למ"ד אינה קונה כרב אשי בסמוך ה"מ כגון דאיכא כספא אכל במציאה ומתנה דליכא כספא כ"ע מודו דקני במשיכה או בהגזה: **רב אשי אמר משיכה בעובד כוכבים אינה קונה.** לא לדיחויא בעלמא קאמר רב אשי הכי אלא לפי האמת דממוכח במסכת צבורות פרק ב' (סס) דקאמר רב אשי מדרישא משיכה אינה קונה סיפא נמי משיכה אינה קונה אלמא הכי ס"ל לרב אשי הלכן ל"ג במילתא דרב אשי לעולם אימא לך פר"ת דאע"ג דרב אשי בתרא הוה לית הלכתא כוותיה בזהי אלא קי"ל כדאמימר דאמר משיכה בעובד כוכבים קונה דס"ל כר' יוחנן כדפירשית והלכה כרבי

יוחנן סבר מעות קונות דבר תורה וא"כ לדידיה דרשין לעמיתך בכסף ולעובד כוכבים במשיכה מפורשת מן התורה בישראל וא"כ דרשין לעמיתך במשיכה ולעובד כוכבים בכסף והכי מוכח בצבורות והלכן משיכה בעובד כוכבים קונה כר' יוחנן ואע"ג דרבא קאמר התם פ' הוזהב קרא ומתניתין מסייע לרשב"ל לא משום דס"ל לרבא כרשב"ל אכל מ"מ לא קשיא לר' יוחנן דרבי יוחנן דחי להו שפיר כדפי' התם ותדע דהכי הוה כדפי' דלא משום דרבא סבר כרשב"ל קאמר הכי שהרי רבא גופיה פסיק פרק החולץ (יבמות לו. וסס) כרשב"ל לגבי ר' יוחנן בתלת וחשיב להו התם אכל בעלמא בכל המקומות הלכה כר' יוחנן ואם היה סובר רבא כרשב"ל בההיא דמשיכה מפורשת מן התורה א"כ ה"ל למיחשביה התם וליכא למימר דלא חש למיחשביה משום דמתניתין מסייע ליה לרשב"ל דהא בזהי תלת דקחשיב התם איכא דתניא כוותיה דרשב"ל ואפ"ה קחשיב לה התם אלא ודאי סבר כר' יוחנן בההיא דמעות קונות בישראל א"כ לעובד כוכבים במשיכה כדפי' א"כ המקנה בהמה לעובד כוכבים כדי לפוטרה מן הצבורה לריך שימשכנה העובד כוכבים ובכך סגי בלא כסף מהיו רש"י פי' דמשיכה אינה קונה בעובד כוכבים אלא כסף דאין הלכה כר' יוחנן אלא כרשב"ל משום דרבא ס"ל כוותיה פ' הוזהב מדקאמר קרא ומתניתין מסייע ליה לרשב"ל וכי תימא א"כ אמאי לא חשיב לה בהחולץ בזהי הנהו תלת ז"ל משום דההיא דהוה משיכה קונה קא"ל רשב"ל פ' שני (ג) בשמיה דר' אשע"א ובפ' החולץ אינו זוכר אלא הנהו דקאמר רשב"ל משמיה דנפשיה דה"ג לא קא חשיב מילתא דישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף דפ' השוחט (חולין דף כט.) משום דמשמיה דלוי סבא אמרה רבי שמעון בן לקיש (ח והרואה לחוש לדברי רש"י ור"ת המקנה בהמה לעובד כוכבים לפוטרה מן הצבורה לריך שיתן העובד כוכבים כסף וגם משיכת העובד כוכבים בסימטא או לרשותו של עובד כוכבים שהוא שלו ואם אין לו רשות לעובד כוכבים מקנה לו הישראל חדר צביתו והעובד כוכבים יעול ויפתח דבהכי קני ליה לרשות כדאמר בגיטין פ' הזורק (דף לו.) ותיחוד ותפתח ואח"כ ימשוך העובד כוכבים בהמה לאותו חדר ובצבורות פ"ק (דף ג.) פליגי אמוראי מה לריך שיקנה העובד כוכבים מן הבהמה איכא מ"ד שריך שיקנה דבר שעושה אותה וריאה אחרת טרפה כגון הריאה והראש מן הבהמה או מן העובד כשהיא מעוברת אמנם א"ז שיתן העובד כוכבים מעות שזה הראש והריאה אלא סגי שיקנס בפרוטה ואע"פ ששור יותר כפלים אפ"ה אין לחוש משום ביטול מקח שאנן סהדי שהישראל גמר ואקני לעובד כוכבים כדי להפטר מן (ב) הבהמה: **שקרי"ן** זווי מינייהו והדר ביי"ו אהו בו' ואי ס"ד משיכה בעובד כוכבים קונה מדמשכה עובד כוכבים קנייה בו' **לא צריכא דביי"ו ורמי' למנא** דעובד כוכבים. פירוש אכל לעולם משיכה בעובד כוכבים קונה כדפי' והקשה ר"ת כיון דמשיכה בעובד כוכבים קונה אס כן מעות אינם קונות ואם כן מה היה מועיל המעות שהיו נותנים ממחלה מ"מ הו יין נסך בדרשותו של ישראל מיד שנגע בו ועדיין אינו של עובד כוכבים עד שימשכנו כיון דמשיכה קונה ולא מעות ומיד שנגע בו העובד כוכבים נעשה יין נסך בדרשות ישראל

צו א מיי' פי"ח מהל' אסורי ביאה הלכה כו סמג לאוין קבה טוש"ע דה"ע ס"ז סעי' י: צו ב מיי' פי"ג מהל' מאכלות אסורות הלכה כ סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד ס' קלב סעיף ג:

צו ג מיי' שם הלכ' כו ועיין בהשגות ובספק משנה סמג שם טוש"ע שם סעיף ה:

ק ד ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף ו:

קא ו מיי' שם הלכ' כו טוש"ע שם סעיף ב:

קב ז מיי' פי"א מהל' ובייה הלכה יד סמג

עשין פב טוש"ע ח"מ ס' קלב סעיף ז בהג"ה: